

ÜLDKOHTU OTSUS (kaheksas koda)

16. juuni 2011 *

Kohtuasjas T-199/08,

Ziegler SA, asukoht Brüssel (Belgia), esindajad: advokaadid J.-L. Lodomez ja J. Lodomez,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: A. Bouquet ja O. Beynet, hiljem A. Bouquet ja N. von Lingen,

kostja,

mille ese on nõue tühistada komisjoni 11. märtsi 2008. aasta otsus K(2008) 926 (lõplik) [EÜ] artiklis 81 ja EMP lepingu artiklis 53 sätestatud menetluse kohta (juhtum COMP/38.543 – Rahvusvahelised kolimisteenused), ning teise võimalusena nõue tühistada või vähendada hagejale määratud trahvi,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

ÜLDKOHUS (kaheksas koda),

koosseisus: kohtunikud S. Papasavvas, koja esimehe ülesannetes, N. Wahl ja A. Ditt-
rich (ettekandja),

kohtusekretär: ametnik T. Weiler,

arvestades kirjalikus menetluses ja 27. aprilli 2010. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Asjaolud

A – Hagi ese

- ¹ Vastavalt komisjoni 11. märtsi 2008. aasta otsusele K(2008)926 lõplik [EÜ] artiklis 81 ja EMPL lepingu artiklis 53 sätestatud menetluse kohta (juhtum COMP/38.543 – Rahvusvahelised kolimisteenused), mille kokkuvõtte avaldati Euroopa Liidu Teata-
jas 11. augustil 2009 (ELT C 188, lk 16), osales hageja, äriühing Ziegler SA, Belgias

rahvusvaheliste kolimisteenuste turul kartellikokkuleppes, mis seisnes vahetus ja kaudses hindade kindlaksmääramises, turu jagamises ja mahhinatsioonides seoses pakkumismenetlustega. Euroopa Ühenduste Komisjon märgib, et kartell tegutses ligi 19 aastat (1984. aasta oktoobrist kuni 2003. aasta septembrini). Selle liikmed määrasid kindlaks hindasid, esitasid klientidele fiktiivseid pakkumisi ning maksid üksteisele hüvitisi tagasilükatud pakkumiste pealt rahalise hüvitamise süsteemi kaudu (edaspidi „komisjontasud”).

B – Hageja

- 2 Hageja asutati 1908. aastal nimega Transports internationaux, Ziegler et Compagnie. Alates 1981. aastast on tema nimi Ziegler ning alates 1983. aastast tegutseb ta aktsiaseltsi vormis. Kuni 2003. aastani pakkus kolimisteenust hageja üks osakond. Ziegleri kolimisteenuste osakond sai 11. detsembril 2003 sissemaksiks äriühingusse Euro Time, mis on osa Ziegleri kontsernist ja mille nimeks sai Ziegler Relocation SA.
- 3 Ziegler loeb end pereettevõtteks, mis kuulub füüsilistele isikutele, kes on kõik ettevõtja asutajate järeltulijad, ja kahele valdusettevõtjale, mis on samuti seotud Ziegleri perekonnaga.
- 4 31. detsembril 2006 lõppenud majandusaastal oli Ziegleri omakäive 124 miljonit eurot ning konsolideeritud käive koos oma tütarettevõtjatega 244420326 eurot. Oma veebilehel tutvustab Ziegler end kui valdusettevõtjat, kes juhib suurt Euroopa logistikavõrgustikku (mis määratletakse „kontserniks”), mille käive on ligi 1,5 miljardit eurot ning millel on enam kui 4000 töötajat.

C – *Haldusmenetlus*

- 5 Otsuse sõnul algatas komisjon menetluse omal algatusel, kuna tal oli teavet selle kohta, et teatud Belgia äriühingud, kes tegutsesid rahvusvaheliste kolimisteenuste valdkonnas, osalesid kokkulepetes, mis võisid kuuluda EÜ artikliga 81 keelatud kokkulepete alla.
- 6 Niisiis viidi nõukogu 6. veebruari 1962. aasta määruse nr 17 esimene määruse [EÜ] artiklite [81] ja [82] rakendamise kohta (EÜT 13, lk 204; ELT eriväljaanne 08/01, lk 3) artikli 14 lõike 3 alusel 2003. aasta septembris läbi üllatuskontrollid äriühingutes Allied Arthur Pierre NV, Interdean NV, Transworld International NV ja Ziegler. Kontrollide järel esitas Allied Arthur Pierre vastavalt komisjoni teatisele, mis käsitleb kaitset trahvide eest ja trahvide vähendamist kartellide puhul (ELT 2002 C 45, lk 3; ELT eriväljaanne 08/02, lk 155; edaspidi „2002. aasta koostööteatis“), taotluse kaitseks trahvi eest või trahvi vähendamiseks. Allied Arthur Pierre tunnistas, et ta osales komisjonitasusid ja fiktiivseid pakkumisi käsitletud kokkulepetes, loetles üles seotud konkurendid, eeskätt ühe, kellest komisjoni talitused varem ei teadnud, ning esitas oma suulisi avaldusi kinnitavad dokumendid.
- 7 Nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse nr 1/2003 [EÜ] artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieskirjade rakendamise kohta (ELT 2003 L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205) artikli 18 alusel esitati konkurentsivastaste kokkulepetega seotud ettevõtjatele, konkurentidele ning ühele kutseorganisatsioonile mitu kirjalikku teabenouet. Vastuväited võeti vastu 18. oktoobril 2006 ning edastati mitmele äriühingule. Kõik adressaadid vastasid vastuväidetele. Nende esindajad, v.a. Amertranseuro International Holdings Ltd, Stichting Administratiekantoor Portielje, Team Relocations Ltd ja Trans Euro Ltd esindajad, kasutasid oma õigust tutvuda komisjoni toimikus olevate dokumentidega, millele sai juurdepääsu vaid komisjoni büroodes. Juurdepääs võimaldati neile ajavahemikus 6.–29. november 2006. Ära kuulamine toimus 22. märtsil 2007.

- 8 Allied Arthur Pierre esitas 6. juulil 2007 täiendavaid tõendeid fiktiivseid pakkumisi ja komisjonitasusid käsitlevate kokkulepete kohta seoses Allied Arthur Pierre'i, Interdeani ja Ziegleriga alates 1988. aastast. Kõigile menetlusosalistele saadeti 23. augustil 2007 „asjaolude ülevaade”, milles oli märgitud, et komisjon kavatses kasutada neid tõendeid Allied Arthur Pierre'i, Interdeani ja Ziegleri vastu. Asjaolude ülevaate lisas saatis komisjon kõigile menetlusosalistele koopia nendest tõenditest. Neil oli võimalus esitada oma seisukoht.

- 9 Komisjon võttis 11. märtsil 2008 vastu otsuse.

D – Otsus

- 10 Komisjon kinnitab, et otsuse adressaadid, sh hageja, osalesid Belgia rahvusvaheliste kolimisteenuste turul kartellikokkuleppes või neid loetakse selle eest vastutavaks. Kartellikokkuleppe osalised määrasid kindlaks hinnad, jagasid omavahel kliente ja osalesid mahhinatsioonides seoses pakkumismenetlustega vähemalt alates 1984. aastast kuni 2003. aastani. Seetõttu on nad toime pannud EÜ artikli 81 ühe ja vältava rikkumise.

- 11 Komisjoni sõnul puudutasid käsitletud teenused nii füüsilistele isikutele, st eraisikud või äriühingu või avalik-õigusliku asutuse töötajad, kui ka ettevõtjatele või avalik-õiguslikele asutustele osutatud kolimisteenuseid. Neid kolimisteenuseid iseloomustas asjaolu, et neid pakuti Belgiast muusse riiki või vastupidi. Võttes arvesse seda, et kõik käsitletud rahvusvahelised kolimistevõtjad asuvad Belgias ja et kartellitegevus toimub Belgias, leidis komisjon, et kartelli geograafiline kese oli Belgia.

- 12 Belgia rahvusvaheliste kolimisteenuste turu kartelliosaliste kombineeritud käive oli komisjoni hinnangul 2002. aastal 41 miljonit eurot. Kuna komisjon hindas sektori suuruseks ligi 83 miljonit eurot, siis loeti seotud ettevõtjate kombineeritud turuosaks ligi 50%.
- 13 Komisjon märkis, et kartellikokkuleppe eesmärk oli eelkõige kehtestada ja säilitada kõrgeid hindu ning jagada omavahel kokkuleppeliselt või vaheldumisi turg erinevates vormides: hinnakokkulepped, turu jagamise kokkulepped fiktiivsete pakkumiste vahendusel ja kokkulepped tagasilükatud pakkumiste pealt või pakkumise tegemata jätmise pealt rahalise hüvitamise süsteemi kohta (komisjonitasud).
- 14 Komisjon leiab, et perioodil 1984. aastast kuni 1990. aastate alguseni toimis kartell peamiselt kirjalike kokkulepete põhjal, mis käsitlesid hindade kindlaksmääramist. Samal ajal juurutati ka komisjonitasud ja fiktiivsed pakkumised. Komisjonitasu on varjatud kujul sisse arvestatud klientidelt küsitavasse hinda, ilma et klient selle eest vastavat teenust saaks. Nimelt vastab see summale, mida rahvusvahelise kolimisteenuse lepingu sõlminud kolimisettevõtja võlgneb konkurentidele, kellega lepingut ei sõlmitud, sõltumata sellest, kas need konkurendid tegid pakkumise või hoidusid selle tegemisest. Seega on tegu rahalise hüvitisega neile kolimisettevõtjatele, kellega lepingut ei sõlmitud. Kartelli liikmed esitasid üksteisele vastastikku arveid komisjonitasude saamiseks tagasi lükatud pakkumiste või nende pakkumiste pealt, mida nad ei esitanud, kusjuures arved sisaldasid fiktiivseid teenuseid ja nende komisjonitasude summa kohta esitati arve kliendile. Komisjon kinnitab, et seda praktikat tuleb pidada Belgia rahvusvaheliste kolimisteenuste hindade kaudseks kindlaksmääramiseks.
- 15 Kartelliliikmed tegid ka koostööd fiktiivsete pakkumiste esitamisel, mis jätsid klientidele, st kolimise eest tasuvatele tööandjatele, mulje, et nad võisid valida konkurentsil

põhinevate kriteeriumide põhjal. Fiktiivne pakkumine on kliendile või kolivale isikule tehtud fiktiivne hinnapakumine kolimisettevõtja poolt, kellel ei olnud kavatsust kolimisteenust läbi viia. Fiktiivse pakkumise esitamise korraldas kolimisettevõtja, kes soovis, et leping temaga sõlmitaks (edaspidi „taotlev äriühing”), nii, et institutsioon või ettevõtja saab mitu pakkumist kas vahetult või kaudselt isiku kaudu, kes soovib kolida. Sellel eesmärgil teatas taotlev äriühing oma konkurentidele hinna, kindlustusmäära ja ladustamiskulud, mille nad pidid teenuse eest küsima. See hind, mis on taotleva äriühingu pakutud hinnast kõrgem, märgiti seejärel fiktiivses pakkumises. Arvestades, et tööandja valib üldiselt kõige madalamat hinda küsinud kolimisettevõtja, teadsid sama rahvusvahelise kolimisega seotud äriühingud komisjoni sõnul põhimõtteliselt ette, millisega neist võidakse leping selle kolimise jaoks sõlmida.

16 Lisaks märgib komisjon, et taotleva ettevõtja poolt küsitud hind võis olla kõrgem sellest, mis see oleks võinud muul juhul olla, kuna sama kolimisega seotud muud äriühingud esitasid fiktiivsed pakkumised, milles oli taotleva ettevõtja märgitud hind. Näitena viitab komisjon otsuse põhjenduses 233 Allied Arthur Pierce'i-sisesele e-kirjale 11. juulist 1997, milles on märgitud: „klient palus kaks [fiktiivset pakkumist], seega võime me küsida kõrget hinda”. Seetõttu väidab komisjon, et fiktiivsete pakkumiste tegemine klientidele kujutas endast mahhinatsiooni pakkumismenetlusega, nii et kõigis pakkumistes esitatud hinnad olid tahtlikult kõrgemad kui taotleva äriühingu hind ning igal juhul kõrgemad sellest, mis oleks olnud hind konkureerivas keskkonnas.

17 Komisjon väidab, et neid kokkuleppeid kehtestati kuni 2003. aastani. Tema sõnul oli sellel keerulisel tegevusel sama eesmärk – kehtestada hinnad, jagada turg ja kahjustada seega konkurentsi.

- 18 Kokkuvõttes koostas komisjon otsuse resolutsiooni, mille artikkel 1 on järgmise sõnastusega:

„Järgmised ettevõtjad rikkusid [EÜ] artikli 81 lõiget 1, olles leppinud otse või kaudselt kokku rahvusvaheliste kolimisteenuste hindades Belgias, jaganud omavahel osa sellest turust ja kasutanud mahhinatsioon pakkumismenetlustes ajavahemikel, mis on esitatud allpool:

[...]

j) [Ziegler], 4. oktoober 1984 – 8. september 2003.”

- 19 Seetõttu määras komisjon otsuse artikli 2 punktis l hageja trahviks 9,2 miljonit eurot.

- 20 Trahvisummade arvutamiseks kasutas komisjon otsuses metodoloogiat, mis on esitatud suunistes määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 punkti a kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta (ELT 2006, C 210, lk 2; edaspidi „2006. aasta suunised”).

- 21 Komisjon võttis 24. juulil 2009 vastu otsuse K(2009) 5810 lõplik, millega muudeti otsust seoses selle otsuse kahe muu adressaadi müügiväärtusega.

Menetlus ja poolte nõuded

- 22 Hageja esitas hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 3. juunil 2008.
- 23 Üldkohtu president jättis 15. jaanuari 2009. aasta määruses kohtuasjas T-199/08 R: Ziegler *vs.* komisjon (kohtulahendite kogumikus ei avaldata) rahuldamata hageja esitatud ajutiste meetmete kohaldamise taotluse otsuse artikli 2 punkti 1 kohaldamise peatamiseks. Euroopa Kohtu president jättis 30. aprilli 2010. aasta määrusega kohtuasjas C-113/09 P(R): Ziegler *vs.* komisjon (EKL 2010, lk I-50) rahuldamata eelnevalt viidatud määruse peale esitatud apellatsioonkaebuse.
- 24 Ettekandja-kohtuniku ettekande alusel otsustas Üldkohus (kaheksas koda) avada suulise menetluse ning esitada komisjonile teatud kirjalikud küsimused ning esitada teatud dokumendid, mida komisjon ettenähtud tähtaja jooksul ka tegi. Lisaks kohustas Üldkohus 9. märtsi 2010. aasta määrusega komisjoni esitama otsuse konfidentsiaalse versiooni. Seda dokumenti hagejale ei edastatud. Pärast konfidentsiaalsete lõikude uurimist leidis Üldkohus, et dokumendis ei ole vaidluse lahendamiseks vajalikku teavet, ning otsustas selle jätta toimikusse lisamata ning saatis selle tagasi komisjonile.
- 25 Poolte kohtukõned ja Üldkohtu esitatud küsimustele antud vastused kuulati ära 27. aprilli 2010. aasta kohtuistungil.

26 Hageja palub Üldkohtul:

- tühistada otsus;
- teise võimalusena tühistada määratud trahv;
- kolmanda võimalusena vähendada oluliselt selle trahvi summat;
- mõista kohtukulud välja komisjonilt.

27 Lisaks palub hageja Üldkohtul enne otsuse tegemist teha korraldus esitada Üldkohtu kantseleisse terviklik haldustoimik.

28 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul:

- jätta hagi rahuldamata;
- mõista kohtukulud välja hagejalt.

Õiguslik käsitlus

- 29 Hageja esitab viis väidet otsuse tühistamiseks ja neli täiendavat väidet trahvi tühistamiseks või vähendamiseks.

A – Otsuse tühistamiseks esitatud väited

1. Esimene väide, mille kohaselt on EÜ artikli 81 lõike 1 kohaldamiseks vajalike tingimuste hindamisel tehtud ilmsed kaalutusvead ja rikutud õigusnormi

a) Poolte argumendid

- 30 Esiteks väidab hageja, et turu määratlus, mille komisjon aluseks võttis, on liiga piiratud. Ta tunnistab, et „kolimisteenused Belgiast muusse riiki või vastupidi” ei ole nõudluse kohalt asendatavad „rahvusvaheliste kolimisteenustega”, kuid väidab, et pakkumise osas esineb asendatavus. Seega ei saa komisjon piirata turgu vaid nende äriühingutega, mis pakuvad „rahvusvahelisi kolimisteenuseid Belgiast muusse riiki või vastupidi”, vaid oleks pidanud arvestama kõigi äriühingutega, mis pakuvad „rahvusvahelisi kolimisteenuseid”, sõltumata nende asukohast. Hageja täpsustab, et välismaiste äriühingute tugev kohalolek Belgia turul näitab, et geograafilist turgu ei saanud piirata üksnes Belgiaga.

31 Teiseks heidab hageja komisjonile ette, et ta ülehindas turul tegutsevate ettevõtjate käivet ja seetõttu ka turu suurust. Ta märgib, et rahvusvahelisel kolimisteenuste turul tegutsevate ettevõtjate saadud käibe nõuetekohane käsitlemine eeldab seda, et eristatakse käivet, mis on saadud rahvusvahelise kolimise käigus allhankijana tegutsedes ja käivet, mis on saadud rahvusvahelist kolimist kontrolliva äriühinguna. Hageja sõnul tuleks arvesse võtta üksnes seda käivet, mis saadi rahvusvahelistelt kolimistelt, kus äriühing tegutses „kontrolliva äriühinguna”, et kindlaks määrata asjaomast äriühingute käivet, turu kogusuurust ja nende ettevõtjate turuosasid. Hageja märkis, et komisjon võttis seda argumenti arvesse ja lahutas käibest selle osa, et arvutada trahvi. Seetõttu hindab hageja oma käibe suuruseks 2002. aastal 2897000 eurot, mitte aga 4114500 eurot.

32 Kolmandaks väidab hageja, et seetõttu ei ole komisjon tõendanud liikmesriikidevahelise kaubanduse märgatavat mõjutamist ning ei ole saavutatud *De Minimis* teatises esitatud 40 miljoni euro suurust läve. Ta väidab, et mitu äriühingut tunnistasid, et nende hinnangud on umbkaudsed ja et oli oluline lahutada deklareeritud käibest see osa, mis saadi allhankijana, et vältida hinnangu käigus sama käibe kahekordset arvestamist. Repliigis lisab ta, et samuti ei olnud saavutatud asjaomaste ettevõtjate turuosade summa lävi 5%. Igal juhul ei piisa viidatud teatises esitatud eeldustest, et tõendada kaubanduse märgatavat mõjutamist.

33 Komisjon märgib, et kartelli eesmärk oli piirata konkurentsi. Seetõttu ei ole nõutud asjaomase turu määratlust – mida ta ka ei teinud – ja hageja argumentid selle kohta on ainetud. Täiendavalt on ainetu ka turu määratlust käsitlev argument selles osas, et

kuna isegi kui see määratlus oleks olnud kohustuslik ja oli laiem, siis ei saaks see kaasa tuua otsuse tühistamist, kuna hageja ei väielnud vastu kartelli olemasolule.

- 34 Täiendavalt kinnitab komisjon, et hageja argumendid ei ole põhjendatud. Asjaolu, et välismaised ettevõtjad võivad konkureerida Belgia äriühingutega seoses Belgiast muusse riiki või vastupidi toimuvate kolimisteenustega ja et sellel turul on välismaistel äriühingutel tugev esindatus, ei lükka ümber komisjoni faktilist järeldust, et kartelli geograafiline kese oli Belgias.
- 35 Turu suuruse osas märgib komisjon, et juhul kui hageja argumendid viitavad komisjoni teatisele vähetähtsate kokkulepete kohta, mis ei piira märgatavalt konkurentsi [EÜ] artikli 81 lõike 1 kohaselt (*de minimis*) (EÜT 2001, C 368, lk 13; ELT eriväljaanne 08/02, lk 125), siis on need argumendid ainetud, kuna karmid piirangud, eelkõige hindade kehtestamine ja turgude jagamine on alati keelatud, sõltumata asjaomaste ettevõtjate turuosadest.
- 36 Kui hageja viitab aga suunistele [EÜ] artiklites 81 ja 82 sätestatud kaubandusmõju kontseptsiooni kohta (ELT 2004, C 101, lk 81; edaspidi „2004. aasta suunised“), siis on need argumendid samuti põhjendamata või lausa ainetud. Komisjon märgib seega, et 2004. aasta suuniste punkti 52 negatiivne eeldus viitab kahele kumulatiivsele tingimusele, st vähemalt 40 miljoni euro suurune käive ja vähemalt 5% suurune turuosa. Komisjon leidis, et kumbki neist tingimustest ei olnud täidetud. Lisaks näeb 2004. aasta suuniste punktis 53 esitatud positiivne eeldus ette seoses kokkulepetega, mis võivad juba oma laadilt mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust, et piisab vaid sellest, kui üks nendest kahest tingimusest on täidetud.

- 37 Vasturepliigi staadiumis lisis komisjon, et ta tugines liikmesriikidevahelise kaubanduse mõjutamisel samuti kolimisteenuse piiriülesele laadile, ning vaidleb vastu sellele, et repliigis esitatud argument, et käesolevas asjas ei olnud saavutatud 5% lävi, on vastuvõetav.
- 38 Komisjon kinnitab täiendavalt, et sektori majandusliku väärtuse hinnangutes esitati allhankijana saadud käive. Ta rõhutab, et ta kasutas kahte meetodit, et hinnata kõnealuse sektori suurust, mis mõlemad andsid väärtuseks 83 miljonit eurot ja seega kombineeritud turuosaks 50%. Seevastu nõustus komisjon kõigi osaliste puhul trahvide arvutamise aluseks võetava müügiväärtuse arvutamisel lahutama allhankijana saadud käibe.

b) Üldkohtu hinnang

- 39 Esimene väide on esitatud kolmes osas, mida tuleb käsitleda koos, kuna need on tihedalt seotud. Nimelt puudutab esimene osa turu määratlemist ja teine osa asjaomase turu suurust ning seotud ettevõtjate turuosasid. Selle põhjal vaidleb hageja kolmandas osas vastu komisjoni järeldusele, et liikmesriikidevahelist kaubandust on märgatavalt mõjutatud.
- 40 Sissejuhatavalt tuleb uurida komisjoni argumenti, et väited asjaomase turu eksliku määratluse, selle turu suuruse ja seotud ettevõtjate turuosade eksliku hindamise kohta on ainetud.

Sissejuhatavad märkused

- 41 Komisjon väidab, et kohtupraktika kohaselt ei ole nõutud asjaomase turu määramist, kui tegu on ilmsete konkurentsipiirangutega. Kuna käesolevas asjas oli tõepoolest kartelli ese ilmsed konkurentsipiirangud, siis järeldab komisjon, et asjaomase turu määramine ei olnud vajalik ja et seetõttu on hageja argumendid ainetud.
- 42 Selle argumentatsiooniga ei saa nõustuda.
- 43 Vastab tõele, et EÜ artikli 81 lõike 1 kohaldamisel ei pea komisjon tõendama kokkuleppe või tegevuse, mille eesmärk on takistada, piirata või kahjustada konkurent-sitingimusi ühisturul, tegelikku konkurentsivastast mõju (Euroopa Kohtu 13. juuli 1966. aasta otsus liidetud kohtuasjades 56/64 ja 58/64: Consten ja Grundig vs. komisjon, EKL 1996, lk 429, 496, ja Üldkohtu 6. aprilli 1995. aasta otsus kohtuasjas T-143/89: Ferriere Nord vs. komisjon, EKL 1995, lk II-917, punkt 30, mida kinnitas Euroopa Kohtu 17. juuli 1997. aasta otsus kohtuasjas C-219/95 P: Ferriere Nord vs. komisjon, EKL 1997, lk I-4411, punktid 12–15).
- 44 Sellegipoolest ilmneb väljakujunenud kohtupraktikast, et EÜ artikli 81 lõiget 1 ei kohaldata, kui kartelli mõju ühendusesisesele kaubandusele või konkurentsile ei ole „märgatav”. Nimelt ei kuulu kokkulepe EÜ artikli 81 lõikes 1 esitatud keelu alla, kui see piirab konkurentsi või mõjutab liikmesriikidevahelist kaubandust ebaolulisel määral (Euroopa Kohtu 30. juuni 1966. aasta otsus kohtuasjas 56/65: LTM, EKL 1966, lk 337, 360; 9. juuli 1969. aasta otsus kohtuasjas 5/69: Völk, EKL 1969, lk 295, punkt 7, ja 28. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-306/96: Javico, EKL 1998, lk I-1983, punktid 12 ja 17; Üldkohtu 19. märtsi 1993. aasta otsus kohtuasjas T-213/00: CMA CGM jt vs. komisjon, EKL 2003, lk II-913, punkt 207).

- 45 Seetõttu on komisjonil EÜ artikli 81 alusel vastu võetud otsuses kohustus piiritleda turg, kui ilma sellise piiritlemiseta ei oleks võimalik kindlaks määrata, kas asjaomane ettevõtjatevaheline kokkulepe või kooskõlastatud tegevus võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust või kas selle eesmärk või tagajärg on takistada, piirata või kahjustada konkurentsi (Üldkohtu 6. juuli 2000. aasta otsus kohtuasjas T-62/98: Volkswagen vs. komisjon, EKL 2000, lk II-2707, punkt 230).
- 46 Hageja seab oma esimeses väites kahtluse alla selle, kuidas komisjon on hinnanud neid EÜ artikli 81 kohaldamise tingimusi, ning turu määratlemine ja suurus ning turuosad on vaid eelküsimumused (vt selle kohta Üldkohtu 21. veebruari 1995. aasta otsus kohtuasjas T-29/92: SPO jt vs. komisjon, EKL 1995, lk II-289, punkt 75).
- 47 Mis puudutab konkurentsipiirangu märgatavust, siis ei ilmne hagiavaldusest siiski, et hageja kavatseb esitada seda puudutava väite, kuna peale esimese täiendava väite raames tehtud lihtsa märke eespool punktis 45 viidatud kohtuasjale Völk ei näi hageja eristavat konkurentsipiirangu märgatavust ja liikmesriikidevahelise kaubanduse märgatavat mõjutamist. Seetõttu on *de minimis* eeskirja rikkumine – isegi kui see väide oleks esitatud – vastuvõetamatu Üldkohtu kodukorra artikli 44 lõike 1 punkti c alusel, mis nõuab üksikasjalikku vaidlustamist.
- 48 Mis puudutab liikmesriikidevahelise kaubanduse märgatavat mõjutamist, siis näib hageja kohati segi ajavat *de minimis* teatise ja 2004. aasta suunised. On siiski selge, et oma esimese väite raames – ehkki ta räägib „*De Minimis* teatisest” – viitab hageja tegelikult 2004. aasta suunistele. Nimelt on hageja otseselt kahtluse alla seadnud asjaolu, kas komisjon tõendas liikmesriikidevahelise kaubanduse märgatavat mõjutamist

(vt eespool punkt 32). Seetõttu tuleb tagasi lükata komisjoni kinnitus, et hageja on esitanud repliigis uue väite, sest repliigis märgitud 5% lävi kujutab endast üksnes olemasoleva väite laiendust, mitte aga uut väidet.

- 49 Otsuses tugineb komisjon liikmesriikidevahelise kaubanduse märgatava mõjutamise tõendamiseks 2004. aasta suunistele, milles on märgitud üksnes turuosade ja puudutatud ettevõtjate kombineeritud käibe miinimummäärad. Nende suuniste punkti 55 kohaselt tähendab selle punktides 52 ja 53 ette nähtud turuosade 5% läve kohaldamine eelnevalt asjaomase turu määratlemist.
- 50 Järelikult, kuna suunised viitavad liikmesriikidevahelise kaubanduse märgatavale mõjutamisele ja eelkõige 5% lävele, siis ei ole väited, mis puudutavad asjaomase turu ekslikku määratlemist, selle turu suurust ja seotud ettevõtjate turuosade ekslikku hindamist, ainetud. Seda järeldust ei kõiguta asjaolu, et hageja ei ole väitnud vastu kartelli olemasolule, kuna selle tunnistamine ei hõlma seda, et tunnistatakse, et kartell mõjutab kaubandust märgatavalt. Lisaks, vastupidi komisjoni väidetele tooks sellise mõjutamise – mis on EÜ artikli 81 lõike 1 kohaldamise tingimus – puudumine kaasa otsuse tühistamise, kuna komisjonil puudub pädevus.

Liikmesriikidevahelise kaubanduse märgatav mõjutamine

- 51 Otsuse põhjenduses 373 märgib komisjon, et 2004. aasta suuniste kohaselt võib eeldada kokkulepete märgatavat mõju, kuna kõnealuste kolimisettevõtjate turuosade summa ületab 5% Belgia rahvusvaheliste kolimisteenuste turust ja osaliste käive kõnealuste teenuste pealt ületab 40 miljonit eurot. Käesolevas asjas olevat kõnealuste kolimisettevõtjate käive 2002. aastal enam kui 41 miljonit eurot ja nende kombineeritud

turuosa ligi 50%. Lisaks väidab komisjon vasturepliigis, et otsuse põhjenduses 372 tugines ta samuti kolimisteenuste piiriülesele laadile, et tõendada kaubanduse mõjutamist. Seega tuleb uurida, kas komisjon tõendas otsuses, et liikmesriikidevahelist kaubandust on märgatavalt mõjutatud.

– Piiriülene laad

- 52 Mis puudutab kõigepealt kõnealuste kolimisteenuste piiriülest laadi, siis tuleb tunnistada, et seda laadi, millele vastu ei vaielda, ei tohi segi ajada liikmesriikidevahelise kaubanduse mõjutamise „märgatava” laadiga.
- 53 Nimelt kui mis tahes piiriülene tehing suudaks automaatselt liikmesriikidevahelist kaubandust märgatavalt mõjutada, siis oleks märgatav laad (mis on aga kohtupraktikast tulenevalt EÜ artikli 81 lõike 1 kohaldamise tingimus) ilma mingisuguse sisuta. Sellega seoses on komisjon muu hulgas tunnistanud kohtuistungil, et isegi eesmärgil põhineva rikkumise puhul peab rikkumine suutma märgatavalt mõjutada ühendusest kaubandust. See ilmneb ka 2004. aasta suunistest, kuna selle punktis 53 esitatud positiivne eeldus kohaldub üksnes kokkulepetele või tegevusele, mis juba oma laadilt võivad mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust.
- 54 Kohtuistungil viitas komisjon siiski Euroopa Kohtu 1. oktoobri 1987. aasta otsusele kohtuasjas 311/85: van Vlaamse Reisbureaus (EKL 1987, lk 3801), et kinnitada oma teesi, mille kohaselt kolimisteenuste piiriülene laad oli iseenesest piisav tema pädevuse põhjendamiseks. Tuleb märkida, et see kohtuotsus ja eelkõige selle punkt 18 ei

käsitle kaubanduse mõjutamise märgatavat laadi. Nimelt ei maini viidatud kohtuotsus kordagi seda väljendit.

- 55 Igal juhul ei ole otsuses ühtegi põhjendust, mis tugineb üksnes kõnealuste kolimis-teenuste piiriülesele laadile. Eelkõige ilmneb nii selle sõnastusest kui ka kontekstist, et otsuse põhjendus 372, mis ei maini eespool punktis 55 viidatud kohtuotsust van Vlaamse Reisbureaus, ei ole mõeldud tõendamaks kaubanduse mõjutamise märgatavat laadi.

– 40 miljoni euro suurune lävi

- 56 Mis puudutab 40 miljoni euro suurust läve, siis heidab hageja komisjonile ette, et viimane ülehindas kartelliosaliste kombineeritud käivet.

- 57 Vastavalt hageja taotlusele palus Üldkohus komisjonil esitada teatud dokumendid, et hageja oleks täielikult võimeline selle käibe vaidlustama. Niisiis esitas komisjon mittekonfidentsiaalsed versioonid otsuse teiste adressaatide vastustest vastuväidetele ning nende vastused teabenõuetele. Sellegipoolest märkis hageja kohtuistungil, et ta ei esitanud komisjoni esitatud dokumentide põhjal ühtegi argumenti. Seega, isegi kui komisjoni lähenemine allhankijate kohta on õige, jääks hageja sõnul müügi-käive seega allapoole 40 miljoni euro läve ja seda isegi siis, kui võtta arvesse otsust K(2009) 5810 (eespool punkt 21), mis toob kaasa kombineeritud käibe vähendamise enam kui 600 000 euro võrra.

- 58 Tuleb siiski järeldada, et hageja argumendid, mis tulenevad vajadusest eristada allhankijana saadud käivet ja rahvusvahelist kolimist kontrolliva ettevõtjana saadud käivet, on põhjendatud. Nimelt on selleks, et vältida asjaomase müügi hindamiselt sama käibe kahekordset arvestamist, vaja kõnealuste teenuste pealt saadud käibest lahutada see käive, mis saadi allhankijana. Vastupidisel juhul hõlmaks ühe ja sama kolimise korral see käive esiteks teenust kontrolliva äriühingu käivet ja teiseks ka allhankija käivet. Lisaks ei ole allhankijana saadud käibed tulnud lõpptarbijale mõeldud kolimisteenuse turult.
- 59 Otsuse põhjenduses 530 esitatud selgitus – põhjendamaks oma valikut välistada see müük trahvi arvutamise raames – on aga veenev. Siiski ei saa see selgitada, miks tuleks sama käivet kaks korda arvestada, hinnates turu suurust, et määrata kindlaks kaubanduse märgatav mõjutamine. Selles hinnangus ja selles kartelliosaliste kombineeritud käibes on seega tehtud ilmne hindamisviga.
- 60 Seda järeldust kinnitavad ka komisjoni vastused Üldkohtu kirjalikele ja suulistele küsimustele.
- 61 Komisjon üritas kõigepealt kasutada argumendina 2004. aasta suuniste punkti 54. Selles sättes aga välistatakse sama kontserni kuuluvate äriühingute vaheline müük ning ei puudutata sugugi allhangete küsimust. Nimelt ei saa see põhjendada *e contrario* argumenti, mille komisjon näib esitavat.
- 62 Teiseks väitis komisjon kirjalikule küsimusele antud vastuses, et tema lähenemine ei vii tingimata sama kolimise kahekordsele arvestamisele, kuna esiteks ei ole teatud Belgia kolimisettevõtjad kartelliosalised ja teiseks toimus allhange mõnel juhul

välismaiste kolimissettevõtjate nimel. Komisjon tunnistab seega kaudselt, et mõnel teisel juhul tõi see lähenemine kaasa selle, et allhankijana saadud käivet arvestati kaks korda. Lisaks tunnistas komisjon kohtuistungil, et kahekordne arvestus toimus siis, kui allhange teostati kartelli kahe osalise vahel. Lisaks tunnistas ta, et kui metodoloogiat selles küsimuses parandada, siis ei oleks 40 miljoni euro läve enam saavutatud.

- 63 Eelnevast tuleneb, et komisjon ei ole tõendanud, et käesolevas asjas on saavutatud 40 miljoni euro suurune lävi.

– 5% suurune lävi

- 64 Mis puudutab 5% suurust läve, siis väidab hageja, et komisjon oleks pidanud määratlema turu ja hõlmama kõik „rahvusvahelised kolimisteenused”.

- 65 Mis puudutab seda teist etteheidet, siis tuleb tagasi lükata väide, et komisjon lähtus liiga piiratud turust. Komisjon märkis õigustatult, et kartelli eesmärk oli piirata konkurentsi Belgiast muusse riiki või vastupidi toimuvate rahvusvaheliste kolimisteenuste turul. Nimelt iseloomustab kõnealuseid kolimisi asjaolu, et Belgia on nende lähte- või sihtkoht ja et kartellitegevus toimus Belgias. Lisaks võttis komisjon turu suuruse hindamisel arvesse välismaiste äriühingute käivet sellel turul. Järelikult oli komisjonil alust järeldada, et asjaomased teenused olid rahvusvahelised kolimisteenused Belgias.

- 66 Mis puudutab etteheidet, et turg on määratlemata, siis tuleb järeldada, et ühe turuosa arvutamine tähendab loogiliselt, et eelnevalt toimus selle turu määratlemine. Nimelt, nagu Üldkohus juba märkis eespool punktis 50, siis tunnistab 2004. aasta suuniste punkt 55 otsesõnu, et „[t]uruosa läve kohaldamiseks tuleb määratleda asjaomane turg, mis hõlmab kõnealust kaubaturgu ja kõnealust geograafilist turgu”. See kohustus ilmneb veelgi selgemalt selle punkti teistest keeleversioonidest (näiteks inglise keeles: „it is necessary” ja saksa keeles: „muss”).
- 67 Mis puudutab muu hulgas komisjoni vastu võetud suuniste kohustuslikku laadi, siis on Euroopa Kohus juba järeldanud, et selliseid käitumisreegleid vastu võttes ja nende avaldamisel teada andes, et ta kavatseb neid edaspidi nendega hõlmatud juhtumitele kohaldada, piirab kõnealune institutsioon oma kaalutusõigust ega saa nendest normidest kõrvale kalduda, ilma et teda olenevalt olukorrast karistataks selliste õiguse üldpõhimõtete rikkumise eest nagu võrdne kohtlemine või õiguspärase ootuse kaitse (vt eespool Euroopa Kohtu 28. juuni 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P – C-208/02 P ja C-213/02 P: Dansk Rørindustri jt vs. komisjon, EKL 2005, lk I-5425, punkt 211).
- 68 Vaidlust ei ole selles, et komisjon ei täitnud 2004. aasta suuniste punktis 55 esitatud kohustust. Ta väitis oma menetlusdokumentides ja kohtuistungil mitte üksnes seda, et tal ei olnud kohustust asjaomast turgu määratleda, vaid samuti seda, et ta ei olnud seda teinud. Järelikult tuleks põhimõtteliselt kõrvale jätta komisjoni järeldus, et on saavutatud 5% lävi.
- 69 Siiski leiab Üldkohus siinsete asjaolude juures, et komisjon on sellegipoolest tõendanud õiguslikult piisavalt, et 2004. aasta suuniste punktis 53 esitatud eelduses toodud teine alternatiivne tingimus on täidetud.

- 70 Nimelt esitas komisjon otsuse põhjendustes 88–94 piisavalt üksikasjaliku kirjelduse kõnealuse sektori kohta, mis hõlmab pakkumist, nõudlust ja geograafilist ulatust. Seetõttu on komisjon täpselt määratlenud kõnealused teenused ja turu. Üldkohus leiab, et selline sektori kirjeldus võib olla piisav, kui see on piisavalt üksikasjalik, et Üldkohus saaks kontrollida komisjoni alusväiteid, ja kui selle põhjal ületab kombineeritud turuosa ilmselgelt 5% läve.
- 71 Sellega seoses tuleb esiteks märkida, et komisjonil oli õigus järeldada, et asjaomased teenused olid rahvusvahelised kolimisteenused Belgias (eespool punkt 65). Teiseks hindas komisjon selle põhjal turu suuruseks 83 miljonit eurot ja kartelliosaliste kombineeritud turuosaks ligi 50%. Neid arve tuleb kohandada, et võtta arvesse otsusest K(2009) 5810 (eespool punkt 21) tulenevaid parandusi ja allhankena saadud käibe välistamist (eespool punkt 60), mis viib komisjoni sõnul enam kui 20 miljoni euro suuruse kombineeritud käibeni ja ligi 30% suuruse kombineeritud turuosani. See turuosa on siiski oluliselt kõrgem 5% lävest. Kolmandaks tunnistas hageja vastuseks Üldkohtu küsimustele ise samuti, et 5% turuosa läve saavutamata jätmiseks peaks turu suuruse olema vähemalt 435 miljonit eurot. Ainus viis kõnealuse turu sellise suuruse saavutamiseks oleks lähtuda palju laiemast turust kui rahvusvaheliste kolimisteenuste turg Belgias, ehkki komisjon tuvastas õigustatult, et see turg on asjaomane turg.
- 72 Selles olukorras leiab Üldkohus, et erandkorras võis komisjon tugineda 2004. aasta suuniste punktis 53 esitatud teisele alternatiivsele tingimusele, teostamata otsesõnu turu määratlust nende suuniste punkti 55 tähenduses.

- 73 Lõpuks, nagu komisjon õigustatult märkis, piisab 2004. aasta suuniste punktis 53 esitatud positiivse eelduse raames sellest, kui vaid üks kahest alternatiivsest tingimusest on täidetud, et tõendada liikmesriikidevahelise kaubanduse märgatavat mõjutamist.
- 74 Sellest tuleneb, et hageja esimene väide tuleb tagasi lükata.

2. Teine väide, mis käsitleb EÜ artikli 81 lõike 1 elluviimisel tehtud ilmseid hindamisvigu ja õigusnormi rikkumisi

- 75 Sellel väitel on kolm osa. Kaks esimest osa käsitlevad trahvi vähendamist kergendavate asjaolude alusel. Kolmandas osas väidab hageja, et trahvi tuleks vähendada tema majandus- ja rahaliste raskuste tõttu.

a) Poolte argumendid

- 76 Esiteks väidab hageja, et komisjon oli teadlik fiktiivsete pakkumiste süsteemist ja et ta sallis seda aastaid. Komisjoni teenistujad olid teadlikud sellest praktikast, mis oli niivõrd ulatuslikult levinud selle erinevates talitustes, et on uskumatu, et komisjon ei olnud kunagi sellest süsteemist teadlik. Enam kui 30% fiktiivsete pakkumistega seotud rikkumisi puudutas komisjoni teenistujaid. Mis puudutab argumenti, et komisjon kui institutsioon ei olnud sellest süsteemist teadlik, siis kinnitab hageja, et tegu on „puhta väljamõeldisega”. Lisaks olid sellest praktikast teadlikud nii peadirektorid, direktorid, osakonnajuhatajad kui ka volinikud. Sellegipoolest sallis komisjon seda süsteemi, võimaldades oma teenistujatel seda ära kasutada.

- 77 Hageja leiab, et komisjoni selline käitumine – aastate jooksul ei tehtud midagi, et fiktiivsete pakkumiste praktikat lõpetada – tõi kaasa teatava segaduse küsimuses, kas see praktika kujutab endast rikkumist või mitte. See asjaolu ja komisjoni sekkumise hiline laad õigustavad trahvi vähendamist.
- 78 Teiseks väidab hageja, et fiktiivsete pakkumiste süsteem ei tulenenud kartelist või kooskõlastatud tegevusest, vaid see vastas turu nõudlusele, kuna kliendid ise soovisid saada fiktiivseid pakkumisi. Järelikult oli puudutatud ettevõtjatel väga raske keelduda esitamast fiktiivseid pakkumisi, võtmata riski klientidele pettumust valmistada ja neid kaotada.
- 79 Kolmandaks viitab hageja majandus- ja rahalistele raskustele, millega ta on aastaid silmitsi seisnud. Sellega seoses ei hinnanud komisjon nõuetekohaselt hageja esitatud asjaolusid, ehkki 2006. aasta suuniste kohaselt võib komisjon teatavas sotsiaalses ja majanduslikus kontekstis erandkorras võtta arvesse ettevõtja maksevõimetust. Hageja märgib, et pelk viide, et trahv kujutab üksnes 3,76% hageja 2006. aasta kogukäibest, ei ole piisav tema maksevõime tuvastamiseks. Tegelikult on hageja peaaegu pankroti äärel.
- 80 Komisjon vaidleb nendele argumentidele vastu ja märgib, et pigem on tegu trahvisummat käsitleva väitega.

b) Üldkohtu hinnang

- 81 Teine väide, mis on esitatud hagiavalduse osas, mis kannab pealkirja „Otsuse tühistamiseks esitatud väited”, käsitleb väidetavalt seda, et „EÜ artikli 81 lõike 1 elluviimisel on tehtud ilmseid hindamisvigu ja rikutud õigusnorme”. Siiski taotleb ta sellega üksnes

trahvi vähendamist kergendavate asjaolude ja majandus- ja rahaliste raskuste tõttu, mitte aga otsuse tühistamist. Ehkki hageja vaidles kohtuistungil vastu väite ümberkvalifitseerimisele, tuleb märkida, et hagiavalduses kinnitab ta üksnes seda, et viidatud asjaolud õigustavad „trahvi vähendamist”. Järelikult käsitletakse neid argumente siis, kui Üldkohus hindab trahvisummat käsitlevaid väiteid (järgnevalt punkt 151 jj).

3. Kolmas väide, mis käsitleb põhjendamiskohustuse rikkumist

- ⁸² Selle väite raames viitab hageja põhjendamise puudumisele seoses trahvi lähtesumma arvutamisega (esimene osa) ja sellele, et komisjon lükkas tagasi tema argumendi majandus- ja rahaliste raskuste kohta (teine osa).

a) Poolte argumendid

- ⁸³ Hageja väidab, et rikkumise raskuse osas piirdus komisjon sellega, et määras arvesse võetava müügiväärtuse osakaaluks 17% ilma mingigi selgitusega. Samuti võttis komisjon hoiataval eesmärgil kohaldatava täiendava summa puhul arvesse astmestiku kõige madalama poole, st 17%, ilma mingi selgitusega. Niisiis on trahvisummat käsitlevad põhjendused üksnes vormilised ning hageja ei mõista nende tulemuste saavutamiseks komisjoni poolt kohaldatud metodoloogiat. Komisjon kirjeldab tuvastatud rikkumisi „kõige raskematena”. 2006. aasta suuniste punkti 23 kohaselt oleks osakaal

seega pidanud olema „astmestiku kõrgemal tasemel”. Siiski kinnitas komisjon selle osakaalu vaevu kõrgemana kui pool sellest astmestikust, selgitamata selle valiku põhjuseid ja toomata välja selle tulemuseni viinud asjaolusid ja tegureid.

- 84 Mis puudutab hageja majandus- ja rahalisi raskusi, siis märgib ta, et komisjon lükkas selle argumendi tagasi üksnes väitega, et Zieglerile arvatud trahv vastas vaid 3,76%-le selle ettevõtja 2006. aasta kogukäibest. Ehkki komisjonil ei ole kohustust võtta seisukoht hageja esitatud iga argumendi kohta, ei või see institutsioon hageja sõnul siiski ignoreerida hageja kõiki argumente. Nii toimides rikkus komisjon ka hageja õigust olla ära kuulatud.
- 85 Komisjon vaidleb nende argumentidel vastu ja märgib, et võimalikud vead trahvi kehtestamise põhjendustes, eelkõige trahvi raskuse või maksevõime kohta, ei too kaasa otsuse tühistamist.

b) Üldkohtu hinnang

- 86 Sissejuhatavalt tuleb märkida, et selle väite raames esitatud argumendid puudutavad samuti määratud trahvi, mitte aga rikkumise tuvastamist. Komisjon märkis õigustatult, et põhjendamiskohustuse rikkumine trahvi kehtestamisel ei too kaasa otsuse tühistamist tervikuna. Nimelt mõjutaks selline oluliste vorminõuete rikkumine üksnes otsuse artiklit 2, mille kohaselt trahvid määrati.

- 87 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab EÜ artiklis 253 nõutud põhjendus, mis on EÜ artikli 230 tähenduses oluline menetlusnorm, olema kohandatud asjaomase õigusakti laadiga ja sellest peab selgelt ja ühemõtteliselt ilmnema õigusakti autoriks oleva institutsiooni arutluskäik selliselt, et huvitatud isikuil oleks võimalik teada saada võetud meetme põhjused ja et pädeval kohtul oleks võimalik teostada kohtulikku kontrolli. Ei ole nõutud, et põhjendus täpsustaks kõiki olulisi faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, kuivõrd küsimust, kas õigusakti põhjendus vastab EÜ artikli 253 nõuetele, tuleb hinnata mitte üksnes lähtuvalt selle sõnastusest, vaid samuti selle kontekstist ning puudutatud valdkonda reguleerivate õigusaktide kogumist (vt Euroopa Kohtu 6. juuli 1993. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-121/91 ja C-122/91: CT Control (Rotterdam) ja JCT Benelux vs. komisjon, EKL 1993, lk I-3873, punkt 31, ja 2. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-367/95 P: komisjon vs. Sytraval ja Brink's France, EKL 1998, lk I-1719, punkt 63; Üldkohtu 5. aprilli 2001. aasta otsus kohtuasjas T-82/00: Bic jt vs. nõukogu, EKL 2001, lk II-1241, punkt 24).
- 88 Mis puudutab selle väite esimest osa, siis tuleb märkida, et trahvi põhisumma kehtestamist, sh hoiataval eesmärgil kohaldatud täiendavat summat käsitlev põhjendus ei ole tööpoolest väga üksikasjalik. Siiski on Euroopa Kohus leidnud, et komisjon on oma põhjendamiskohustuse täitnud, kui ta märgib oma otsuses hindamise alused, mis võimaldasid tal mõõta toimepandud rikkumise raskusastet, ilma et tal oleks kohustust esitada üksikasjalikumalt selgitust või arvandmeid trahvide arutamise viisi kohta (vt Üldkohtu 29. aprilli 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-236/01, T-239/01, T-244/01–T-246/01, T-251/01 ja T-252/01: Tokai Carbon jt vs. komisjon, EKL 2004, lk II-1181, punkt 252 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 89 Käesolevas asjas märkis komisjon otsuse põhjenduses 542 põhjused, mille põhjal ta järeldas, et rikkumine on väga raske, st tuvastatud konkurentsipiirangute iseenesest ilmne laad. Lisaks selgitas ta samas põhjenduses, miks ta ei uurinud rikkumise geograafilist ulatust ja mõju, viidates kohtupraktikale, mille kohaselt ilmsete piirangute korral võib rikkumise määratleda väga raskeks, ilma et sellist tegevust peaks iseloomustama geograafiline ulatus või kindel mõju (Üldkohtu 18. juuli 2005. aasta otsus

kohtuasjas T-241/01: *Scandinavian Airlines System vs. komisjon*, EKL 2005, lk II-2917, punktid 84 ja 85, ja 27. juuli 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-49/02–T-51/02: *Brasserie nationale jt vs. komisjon*, EKL 2005, lk II-3033, punktid 178 ja 179). Sellest tuleneb, et nimetatud kohtupraktika alusel on komisjon piisavalt põhjendanud rikkumise kvalifitseerimist „väga raskeks”.

- 90 Siiski näib esiteks soovitav, et komisjon tugevdab oma põhjendusi trahvide arvutamise kohta, et ettevõtjad saaksid üksikasjalikult teada neile määratud trahvi arvutamise meetodi. Üldisemalt võib see kaasa aidata haldustegevuse läbipaistvusele ja kergendada Üldkohtu poolt oma täieliku pädevuse kasutamist, mis peaks tal võimaldama hinnata peale vaidlustatud otsuse õiguspärasuse ka määratud trahvi sobivust (Euroopa Kohtu 16. novembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-248/98 P: *KNP BT vs. komisjon*, EKL 2000, lk I-9641, punkt 46).

- 91 Teiseks tuleb märkida, et komisjoni välja toodud kohtupraktika viitab suunistele määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja [ST] artikli 65 lõike 5 kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta (EÜT 1998, C 9, lk 3; ELT eriväljaanne 08/01, lk 171) ning eelneb ajaliselt suuniste vastuvõtmisele. 2006. aasta suunised töid aga kaasa põhjaliku muudatuse trahvide arvutamise metodoloogias. Eelkõige kaotati rikkumiste jagamine kolme kategooriasse („kerged”, „rasked” ja „väga rasked”) ning kehtestati astmestik 0%-st kuni 30%-ni, et võimaldada täpsemat eristamist. Lisaks arvutatakse nüüdsest trahvi põhisumma „osakaaluna müügiväärtusest[, mis] saadakse rikkumise raskusastme korrutamisel aastate hulgaga, mil rikkumine aset leidis” (2006. aasta suuniste punkt 19). Üldreeglina „määratakse osakaal maksimaalselt 30% müügiväärtusest” (punkt 21). Mis puudutab hindade määramise, turu jagamise ja tootmise piiramise horisontaalkokkuleppeid, mis „on juba oma olemuselt kõige tõsisemad konkurentsipiirangud”, siis peab arvesse võetav müügiväärtuse osakaal üldjuhul olema „astmestiku kõrgemal tasemel” (punkt 23).

- 92 Selles olukorras ei või komisjon põhimõtteliselt enam piirduda sellega, et ta põhjendab üksnes trahvi kvalifitseerimist „väga raskeks”, jättes põhjendamata arvesse võetud müügiväärtuse osakaalu. Nimelt, nagu eespool on märgitud, kaasneb komisjonile trahvide valdkonnas antud hindamisruumiga põhjendamiskohustus, mis võimaldab adressaadil teada saada võetud meetme õigustusi ja Üldkohtul oma kontrolli teostada.
- 93 Käesolevas asjas tuleb märkida, et otsuse põhjenduses 543 kehtestas komisjon selle osakaalu vaevalt pisut kõrgema kui pool sellest astmestikust, põhjendades oma valikud vaid rikkumise „väga raske” laadiga. Siiski ei selgitanud komisjon üksikasjalikumalt, kuidas rikkumise „väga raskeks” kvalifitseerimine viis ta 17%-lise osakaalu kehtestamiseni, mitte aga osakaaluni, mis on oluliselt „astmestiku kõrgemal tasemel”. See põhjendus võib olla piisav vaid siis, kui komisjon kohaldas kõige raskematele rikkumistele ette nähtud vahemiku alumisele piirile väga lähedast määra, mis on muu hulgas väga soodne hagejale. Nimelt ei ole sellises olukorras suunistes sisalduvast põhjendusest kaugemale minev täiendav põhjendus vajalik. Kui ta oleks seevastu soovinud kohaldada kõrgemat määra, oleks ta pidanud esitama üksikasjalikuma põhjenduse.
- 94 Kuna hoiataval eesmärgil kohaldatud täiendava summa osas viitab otsuse põhjendus 556 põhjendusele 542 ja kuna vahemiku alampiir on sama, siis eespool esitatud kaalutlused kehtivad ka argumentide kohta, mis puudutasid selle summa kehtestamise kohta esitatud põhjendusi. Järelikult tuleb väite esimene osa tagasi lükata.
- 95 Mis puudutab väite teist osa hageja majandus- ja rahaliste raskuste kohta, siis tuleb väljakujunenud kohtupraktika kohaselt teha vahet põhjenduste puudumist või eba-
piisavust puudutava etteheite ja otsuse põhjenduste ebatäpsust – faktiviga või viga

õiguslikus hinnangus – puudutava etteheite vahel. Viimati nimetatud asjaolu kuulub otsuse sisulise õiguspärasuse uurimise valdkonda, mitte oluliste menetlusnormide rikkumise valdkonda, ja seega ei saa selle puhul tegemist olla EÜ artikli 253 rikkumisega (eespool punktis 87 viidatud kohtuotsus komisjon *vs.* Sytraval ja Brink's France, punktid 67 ja 72, ja Esimese Astme Kohtu 7. novembri 1997. aasta otsus kohtuasjas T-84/96: Cipeke *vs.* komisjon, EKL 1997, lk II-2081, punkt 47).

⁹⁶ Käesolevas asjas vastas komisjon hageja argumentidele otsuse põhjenduses 632, kus ta tuvastas, et trahv vastas üksnes 3,76%-le hageja 2006. aasta kogukäibest, millega võib lugeda põhjendamiskohustuse täidetuks. Kui tunnistada, et see pelk arvutus ei ole piisav hageja maksejõu kindlaksmääramiseks, siis kuuluks see otsuse sisulise õiguspärasuse alla, mitte aga põhjenduste puudumise alla (vt järgnevalt punkt 165 ja järgmised punktid). Seetõttu tuleb väite teine osa tagasi lükata.

⁹⁷ Sellest tulenevalt tuleb kolmas väide tagasi lükata.

4. Neljas väide, mis käsitleb kaitseõiguste rikkumist

⁹⁸ Neljas ja viies väide käsitlevad kaitseõiguste väidetavaid rikkumisi. Neljanda väite raames, mille kohaselt on rikutud õigust õiglasele menetlusele ja hea halduse üldpõhimõtet, seab hageja kahtluse alla komisjoni erapooletuse.

a) Poolte argumendid

- 99 Hageja väidab, et kuna suurt osa kõnealuseid fiktiivseid pakkumisi olid taotlenud just komisjoni teenistujad, oleks see institutsioon pidanud taandama end asja käsitlemisest ja andma selle üle Belgia konkurentsiasutustele. Nimelt oli komisjon – kes tunnistas ise, et oli vaidlusaluse tegevuse ohver – selles asjas nii kohtunik kui ka pool. Järelikult esines objektiivne oht, et komisjon on erapoolik.
- 100 Hageja sõnul on selle erapoolikuse tõend tuletatav eelkõige asjaolust, et komisjon kasutas ühte juhtumit mitu korda, mis võimaldas kunstlikult suurendada tuvastatud rikkumiste arvu. Lisaks väljendus erapoolikuse oht asjaolus, et otsus tervikuna annab väga karmi hinnangu olukorrale, ehkki tegelikkuses oli käsitletud tegevus üsna marginaalne.
- 101 Lõpuks väitis hageja dokumendis „Märkused kohtuistungi aruande kohta” ja kohtuistungil, et pärast otsuse vastuvõtmist palusid komisjoni erineva palgaastmega teenistujad (sh ka üks ametist lahkuv volinik) endiselt fiktiivseid pakkumisi asjaga seotud kolimisettevõtjatelt.
- 102 Komisjon väidab, et argument tema erapoolikuse väidetava objektiivse ohu kohta on ainetu, sest see on tühistamisväide ning põhjendamata.

b) Üldkohtu hinnang

- 103 Hageja väidab, et komisjoni tegevus tõi kaasa tema kaitseõiguste kasutamise tõsise piirangu ja et seetõttu tuleks otsus tühistada. Selline väide on aga aluseta.

104 Nimelt ei seadnud hageja kahtluse alla komisjoni pädevust võtta käesolevas asjas vastu otsus EÜ artiklis 81 sätestatud menetluse kohta. Lisaks ilmneb kohtupraktikast, et komisjoni väidetav objektiivsuse puudumine ei kujuta endast kaitseõiguse rikkumist, mis võiks kaasa tuua vaidlustatud otsuse tühistamise, vaid kuulub otsuse tõendite hindamise või põhjenduste kontrolli raames toimuva hindamise alla (vt Üldkohtu 30. septembri 2003. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-191/98, T-212/98–T-214/98: Atlantic Container Line jt vs. komisjon, EKL 2003, lk II-3275, punkt 464 ja seal viidatud kohtupraktika).

105 Järelikult on käesolev väide kui tühistamisväide ainetu.

106 Täiendavalt tuleb märkida, et see väide on ka põhjendamata. Nimelt ei suuda hageja viidatud asjaolud tõendada, et komisjoni või mõne tema teenistuja väidetav eelarvamus oleks väljendunud otsuses (vt selle kohta Üldkohtu 20. märtsi 2002. aasta otsus kohtuasjas T-31/99: ABB Asea Brown Boveri vs. komisjon, EKL 2002, lk II-1881, punkt 105). Väide, et komisjon oli „kunstlikult suurenda[nud] tuvastatud rikkumiste arvu”, on põhjendamata. Kuigi sama kolimise kohta, mille suhtes koostati fiktiivne pakkumine või maksti komisjonitasu, on otsuse lisas olevas tabelis esitatud mitu dokumenti, ei „suurenda” see rikkumist, vaid tähendab üksnes seda, et sama kolimise kohta on esitatud mitu dokumenti. Mis puudutab argumenti, et kõnealune praktika ei olnud levinud, vaid „väga marginaalne”, siis piisab, kui märkida, et kartell tegutses ligi 20 aastat ja mõjutas ligi 30% turust (vt eespool punkt 71), ning viidata hageja väidetele, et see praktika vastas turu nõudlusele ning oli niivõrd levinud, et oli „väga raske keelduda esitamast fiktiivseid pakkumisi, võtmata riski [oma] klientidele pettumust valmistada ja neid kaotada”. Mis puudutab lõpuks hageja argumente, mille ta esitas kohtuistungil ettekande kohta ja kohtuistungil, siis tuleb märkida, et ka need ei suuda kinnitada tema väidet, et komisjon oli asja uurimisel erapoolik. Sellega seoses

ei tõenda hageja, kuidas teatud teenistujatele süüks arvatav käitumine, isegi kui see osutuks tõendatuks, oleks võinud kahjustada õigust õiglasele menetlusele.

107 Järelikult tuleb neljas väide tagasi lükata.

5. Viies väide, mis käsitleb kaitseõiguste rikkumist

108 Viies väide käsitleb toimikuga tutvumise õiguse ja hea halduse põhimõtte rikkumist.

a) Poolte argumendid

109 Hageja heidab komisjonile ette, et tal ei võimaldatud tutvuda teiste adressaatide poolt vastuväidetele antud vastustega ja vastustega komisjoni teabenõuetele. Komisjon määratles kõnealuse kümne äriühingu turuosa üksnes pärast 2005. aasta teabenõuet nende äriühingute avaldatud kogukäivete põhjal. Järelikult oleks huvipakkuv teada teiste äriühingute käibe koosseisu, et seada kahtluse alla turu suurus ja komisjoni poolt iga käsitletud ettevõtja puhul aluseks võetud turuosa. Igal juhul ei ole komisjonil õigust üksi otsustada, millised dokumendid ja tõendid on hageja kaitseks vajalikud.

- 110 Kui ei võimaldata tutvuda poolte vastustega, siis leiab hageja, et komisjon oleks pidanud vähemalt võtma meetmeid, mis soodustavad talle avaldatud käivete võrdlemist. Kuna hageja taotluse rahuldamisest keelduti, siis ei suutnud ta tõhusalt kontrollida komisjoni arvesse võetud käibeid. Teave nende käivete kohta oleks hagejal võimaldanud tõhusalt vaidlustada komisjoni eelduse liikmesriikidevahelise kaubanduse märgatava mõjutamise kohta.
- 111 Komisjon väidab, et turu suurust käsitlevad arvandmed ei ole ei süüstavad ega süüst vabastavad tõendid. Hagejat mõjutas üksnes tema enda vastus, kuna trahvide kehtestamise seisukohast võeti arvesse vaid tema müügiväärtust, millesse ei kaasatud allhankelepinguid. Seetõttu ei oma tema suhtes tähtsust teiste kartelliosaliste esitatud arvandmed.

b) Üldkohtu hinnang

- 112 Hageja väidab sisuliselt, et kuna komisjon keeldus rahuldamast tema taotlust tutvuda teiste adressaatide poolt vastuväidetele antud vastustega ning vastustega teabenõuetele, siis on rikutud tema kaitseõigusi, kuna komisjon ei võtnud meetmeid, mis soodustasid talle avaldatud käivete võrdlemist.
- 113 Sellega seoses ilmneb kohtupraktikast, et kaitseõigustega arvestamine – mis kujutab endast ühenduse õiguse aluspõhimõtet ja mis tuleb tagada igas olukorras, eeskätt igas menetluses, mille tulemusena võidakse määrata karistus, isegi kui tegemist on haldusmenetlusega – nõuab, et asjaomasel ettevõtjal võimaldataks esitada tõhusalt oma seisukoht komisjoni esitatud faktide, väidete ja asjaolude tõepärasuse ja asjakohasuse kohta (vt Üldkohtu 26. aprilli 2007. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-109/02,

T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 ja T-136/02: Bolloré jt vs. komisjon, EKL 2007, lk II-947, punkt 66 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 114 Mis puudutab täpsemalt vastuväidetele antud vastuseid, siis leidis Üldkohus, et kui komisjon tahab tugineda vastuväidete vastuse väljavõttele või sellisele vastusele lisatud dokumendile, et tõendada EÜ artikli 81 lõike 1 kohaldamise menetluses rikkumise olemasolu, siis peab teistele selle menetlusega seotud pooltele olema antud võimalus sellise tõendi kohta arvamust avaldada (vt Üldkohtu 27. septembri 2006. aasta otsus kohtuasjas T-43/02: Jungbunzlauer vs. komisjon, EKL 2006, lk II-3435, punkt 343 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 115 Sellega seoses tuleb märkida, et kui jätta kõrvale tõendid, mis on esitatud „asjaolude ülevaates”, mis edastati hagejale 23. augustil 2007, ei tugine otsus ühelegi faktile, etteheitele või asjaolule, mis ei olnud juba esitatud vastuväidetes. Mis puudutab „asjaolude ülevaadet”, siis ei vaidle hageja vastu komisjoni kinnitusele, et see dokument ei lisa uut etteheidet, vaid üksnes toob esile täiendavad tõendid, mille kohta hageja võis oma seisukoha esitada.
- 116 Mis puudutab käibeid ja turuosasid, mille koosseisu hageja pidas vajalikuks teada, et seada kahtluse alla turu suurus ja iga asjaomase äriühingu turuosad, siis tuleb märkida, et otsuse põhjendustes 89 ja 373 liikmesriikidevahelise kaubanduse märgatava mõjutamise tõendamiseks kasutatud andmed olid esitatud juba vastuväidetes.
- 117 Järelikult ei tuginenud komisjon mitte vastuväidetele antud vastustele, et tõendada rikkumise olemasolu, vaid arvandmetele, mis hagejale juba teada olid.

- 118 Siiski tuleb märkida, et üksnes vastuväidete põhjal ei olnud hageja võimeline vaidlustama komisjoni poolt kaubanduse märgatava mõjutamise tõendamiseks kasutatud arvandmeid. Nimelt ei ole üksikul puudutatud ettevõtjal sugugi võimalust kontrollida, kas kartelli kõigi liikmete käibed ja kombineeritud turuosad ületavad 40 miljoni euro või 5% läve. Iga ettevõtja võib täie kindlusega vaidlustada vaid omaenda arvandmeid. Seetõttu on turu suuruse ja teiste asjaomaste äriühingute turuosade vaidlustamiseks ja nende arvandmete kohta oma argumentide esitamiseks hädavajalik teada teiste äriühingute käibe koosseisu, ilma milleta ei suutnud hageja tõhusalt esitada oma seisukohta komisjoni esitatud faktide, etteheidete ja asjaolude tõlevastavuse ja asjakohasuse kohta.
- 119 Menetlust korraldava meetme raames palus Üldkohus seetõttu komisjonil esitada asjassepuutuvad osad mittekonfidentsiaalsetest versioonidest otsuse teiste adreseatide vastustest vastuväidetele ning vastustest teabenõuetele, kuivõrd need puudutasid komisjoni poolt vastuväidetes esitatud arvandmeid. Need dokumendid lisati toimikusse ning hageja sai nendega tutvuda. Eespool punktis 57 on juba märgitud, et kohtuisungil kinnitas hageja, et ta ei esita komisjoni esitatud dokumentide põhjal ühtegi argumenti.
- 120 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et hageja kaitseõigusi ei rikutud.
- 121 Nimelt ilmneb kohtupraktikast küll, et mis tahes kaitseõiguste rikkumist, mis toimus haldusmenetluse käigus, ei saa heastada vaid asjaoluga, et kõnealuste tõenditega oli võimalik tutvuda hilisemas menetlusjärgus ja eelkõige kohtumenetluse käigus, mis puudutas võimalikku hagi vaidlustatud otsuse tühistamiseks (Euroopa Kohtu 7. jaanuari 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P: Aalborg Portland jt vs. komisjon, EKL 2004, lk I-123, punkt 104).

- 122 Et siiski hinnata, kas mingi tõendi avaldamata jätmine võis kahjustada puudutatud ettevõtja kaitset haldusmenetluse ajal, tuleb eristada juurdepääsu sellistele dokumentidele, mis võivad ettevõtja süüst vabastada, ja juurdepääsu dokumentidele, mis tõendavad süüks arvatud rikkumise olemasolu (eespool punktis 121 viidatud kohtuotsus Aalborg Portland jt vs. komisjon, punkt 130).
- 123 Mis puudutab viimasena mainitud dokumente, siis märkis Euroopa Kohus, et asjaomane ettevõtja peab seega tõendama, et otsuses komisjoni tehtud järeldus oleks olnud erinev, kui süüstava tõendina oleks tulnud välistada edastamata dokument, millele komisjon ettevõtjat karistades tugines (eespool punktis 121 viidatud kohtuotsus Aalborg Portland jt vs. komisjon, punkt 73). See järeldus kehtib veelgi enam olukorras, kui ei ole tegu dokumentidega, millele komisjon tugines, et tõendada süüks arvatud rikkumise olemasolu, vaid dokumentidega, mis võivad kahtluse alla seada EÜ artikli 81 lõike 1 rikkumise olemasolu, sest puudub kaubanduse märgatav mõjutamine. Hageja ei ole isegi üritanud seda tõendada (vt eespool punkt 119).
- 124 Seetõttu tuleb käesolev väide tagasi lükata.
- 125 Mis puudutab hageja taotlust kohustada Üldkohtu kantseleisse terve haldus-toimik, siis tuleb märkida, et osas, kus see toimik sisaldab otsuse teiste adressaatide poolt vastuväidetele antud vastuste ja komisjoni teabenõuetele antud vastuste asjassepuutuvaid osasid, rahuldab Üldkohus selle taotluse. Ülejäänud osas ei selgitanud hageja taotletud dokumentide asjassepuutuvust ning tema taotlus tuleb seega rahuldamata jätta.

B – *Trahvi tühistamist või vähendamist käsitlevad väited*

126 Hageja esitab teise võimalusena neli väidet, millest esimeses taotletakse trahvi tühistamist ja järgmistes kolmanda võimalusena trahvi olulist vähendamist.

1. *Kaubanduse ja konkurentsi märgatav mõjutamine*

a) Poolte argumendid

127 Hageja meenutab, et kartell kuulub EÜ artiklis 81 esitatud keelu alla, kui konkurentsi kahjustatakse ja liikmesriikidevahelist kaubandust mõjutatakse märgatavalt.

128 Komisjon viitab oma argumentidele esimese väite raames.

b) Üldkohtu hinnang

129 Tuleb märkida, et käesolevas väites peetakse tegelikult silmas EÜ artikli 81 lõike 1 kohaldamise kahte tingimust. Seega tuleb viidata esimese väite raames esitatud märkustele (eespool punkt 47 jj), milles hageja etteheiteid juba uuriti ja tagasi lükati.

2. Raskus

a) Poolte argumendid

- 130 Hageja väidab, et rikkumiste raskuse määramisel tuleb lähtuda mitmest tegurist, eelkõige juhtumi eripärastest asjaoludest ning selle kontekstist. Komisjon ei võtnud neid põhimõtteid arvesse ning lähtus vaid ühest kriteeriumist, st rikkumise enda laadist.
- 131 Mis puudutab hindade otsese kehtestamise kokkuleppeid, siis väidab hageja, et ükski ettevõtja ei järginud neid miinimumhindu, mida Allied Arthur Pierre soovis kehtestada. Lisaks ei toonud karistatud tegevus kaasa müügihindade tegelikku tõusu. Järelikult on trahv täiesti ebaproportsionaalne käsitletud tegevuse tegeliku ulatusega, nende tegeliku mõjuga turule ja konkurentsile ning tuvastatud rikkumiste arvuga. Komisjon rikkus ka võrdse kohtlemise põhimõtet, kuna ta hõlmas vaid hageja trahvi arvutamisse käibe, mis saadi tegevusega, millel puudus seos rikkumisega, ja eelistas teisi ettevõtjaid, eelkõige Allied Arthur Pierre'i ja Interdeani, kes olid rikkumisega rohkem seotud. Lõpuks ei tõendanud komisjon kartelli tegelikku mõju turule, ehkki seda mõju sai hinnata.
- 132 Komisjon väidab, et kõik need argumendid on ainetud, kuna tegu on oma laadilt raskete rikkumistega, nagu hindade kindlaksmääramine ja turgude jagamine.
- 133 Komisjon märgib samuti, et kohtupraktikas on alati rõhutatud komisjoni laia hindamisruumi trahvide kehtestamise küsimuses. Käesolevas asjas võttis komisjon seda kohtupraktikat kohaldades trahvisummat määrava müügiosakaalu (17%) aluseks

üksnes rikkumise „väga raske” laadi, arvestades kõnealuste piirangute olemust. Muude tegurite arvestamine oleks muu hulgas kaasa toonud kõrgema protsendimäära kehtestamise. Seevastu ei võtnud ta selles hinnangus arvesse rikkumise mõju. Lisaks on turuosad trahvi kehtestamisel tähtsusetud.

b) Üldkohtu hinnang

- ¹³⁴ Hageja väidab, et komisjon määras ekslikult rikkumise raskuse üksnes sellele omase laadi põhjal.
- ¹³⁵ Sellega seoses tuleb märkida, et komisjon väitis otsuse põhjenduses 542, et kokkulepped või kooskõlastatud tegevuse, millega kaasneb käesolevas asjas tuvastatud piirang, võib üksnes neile omase laadi põhjal määratleda „väga raskeks”, ilma et sellist käitumist iseloomustaks geograafiline ulatus või kindel mõju. Selle väite kinnituseks viitab komisjon nii otsuses kui ka kostja vastuses eespool punktis 90 viidatud kohtuotsusele *Scandinavian Airlines System vs. komisjon*.
- ¹³⁶ Selles kohtuasjas leidis Üldkohus, et raskuse hindamisel peab arvestama eelkõige konkurentsipiirangute laadi; et rikkumise raskusastme võib kindlaks määrata viitega rikkuva käitumisviisi laadile ja eesmärgile ning et väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et tegevuse eesmärgiga seonduvad asjaolud võivad trahvisumma kindlaksmääramisel omada suuremat tähtsust kui tegevuse mõjuga seonduvad asjaolud (vt kohtuotsuse punkt 83 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 137 Käesolevas asjas oli rikkumise eesmärk hindade kehtestamine ja turgude jagamine. Selline konkurentsioiguse ilmne rikkumine on oma laadilt eriti raske.
- 138 Lisaks, vastupidi 1998. aasta suunistele ei maini 2006. aasta suunised enam raskuse hindamisel vajadust võtta arvesse „rikkujate tegelikku majanduslikku suutlikkust põhjustada olulist kahju muudele turuosalistele” ega rikkumise „tegelikku mõju turule, kui seda saab mõõta”.
- 139 2006. aasta suunised näevad punktis 20 otsesõnu ette, et „[r]askust hinnatakse iga üksikjuhtumi ja iga rikkumise liigi puhul eraldi, võttes arvesse kõiki olulisi asjaolusid”. Lisaks märgiti juba eespool punktis 91, et 2006. aasta suunised töid kaasa põhjaliku muudatuse trahvide arvutamise metodoloogias. Eelkõige kaotati rikkumiste jagamine kolme kategooriasse („kerged”, „rasked” ja „väga rasked”) ning kehtestati astmestik 0%-st kuni 30%-ni, et võimaldada täpsemat eristamist. 2006. aasta suuniste punkti 19 kohaselt peab trahvi lähtesumma olema arvutatud „osakaaluna müügiväärtusest[mis] saadakse rikkumise raskusastme korrutamisel aastate hulga, mil rikkumine aset leidis”. Üldreeglina „määratakse osakaal maksimaalselt 30% müügiväärtusest” (suuniste punkt 21).
- 140 Seetõttu ei saa komisjon kasutada trahvide kehtestamiseks talle antud kaalutusruumi ega määrata kindlaks täpset määra, mis asub 0 ja 30% vahel, ilma et ta võtaks arvesse juhtumi eripäraseid asjaolusid. Nii näeb 2006. aasta suuniste punkt 22 ette, et „[o] tsustamiseks, kas konkreetse juhtumi puhul kasutatav osakaal müügiväärtusest peaks olema astmestiku kõrgemal või madalamal tasemel, võtab komisjon arvesse teatava hulga tegureid, nagu rikkumise laad, kõikide rikkumises osalevate ettevõtjate turuosa kokku, rikkumise geograafiline ulatus ja asjaolu, kas rikkumine ka toime pandi”.

- 141 Täpse protsendimäära kindlaksmääramine on mõnevõrra vähem keerukas salajaste horisontaalsete kokkulepete korral, mis käsitlevad hindade kehtestamist ja turu jagamist, milles 2006. aasta suuniste punkti 23 kohaselt on arvesse võetud müügi osakaal üldjuhul „astmestiku kõrgemal tasemel”. Sellest punktist ilmneb, et kõige raskemate piirangute puhul peaks määr olema vähemalt kõrgem kui 15%.
- 142 Käesolevas asjas ei tule otsust sellega seoses tühistada põhjusel, et 17% määr kehtestati üksnes rikkumisele omase raske laadi põhjal. Nimelt kui komisjon piirdub üksnes määraga, mis on võrdne või peaaegu võrdne kõige raskematele rikkumistele ette nähtud miinimummääraga, siis ei pea arvesse võtma täiendavaid tõendeid või asjaolusid. See oleks kohustuslik, kui oleks kasutatud kõige kõrgemat määra. Sellega seoses ei märgi hageja mingil juhul, et komisjon oleks pidanud kasutama kõrgemat määra, ning komisjon ei taotlenud Üldkohtult trahvisumma tõstmist.
- 143 Järelikult tuleb tagasi lükata argument, et rikkumise raskus määrati kindlaks abstraktselt.
- 144 Mis puudutab võrdse kohtlemise põhimõtte väidetavat rikkumist käsitlevat etteheidet, siis piisab märkimisest, et komisjon vähendas Allied Arthur Pierre'i trahvi selle ettevõtja koostöö tõttu vastavalt 2002. aasta koostööteatisele. Mis puudutab Interdeani, siis hindab Üldkohus küsimust, miks selle äriühingu trahvi vähendati, neljanda täiendava väite raames (järgnevad punkt 170 jj). Mis puudutab lõpuks väidet, et komisjon hõlmas üksnes hageja trahvi arvutamisse käibe, mis saadi tegevusega, millel puudus seos rikkumisega, siis vaidleb komisjon sellele vastu kui valele. Sellega seoses ilmneb otsusest, et üksnes 10% ülempiiri arvutamisel võeti arvesse hageja kogukäive ja seega tema tegevus väljaspool Belgia rahvusvahelisi kolimisteenuseid. Seetõttu tuleb nimetatud etteheide samuti tagasi lükata.

3. Kergendavad asjaolud

a) Poolte argumendid

145 Hageja esitab kolm kergendavat asjaolu.

146 Esiteks märgib hageja, et kergendavaks asjaoluks oleks võinud lugeda asjaolu, et ta võttis viivitamata vastu vajalikud meetmed ühenduse konkurentsieeskirjade järgimiseks.

147 Teiseks ei võtnud komisjon arvesse asjaolu, et fiktiivseid pakkumisi tehti vastuseks turu nõudlusele. Komisjon ei saa väita, et tema talitustes nii levinud praktika jäi talle nii pikka aega teadmata. See asjaolu tekitas ja arendas järelkult veendumust, et tegevus ei olnud õigusvastane, kuna seda taotlesid avaliku teenistuse liikmed.

148 Kolmandaks väidab hageja, et ta ei ole kunagi rikkumise toimumisele vastu vaielnud.

149 Komisjon vaidleb neile argumentidele vastu.

b) Üldkohtu hinnang

150 Nii nagu teise peamise väite esimese ja teise osa raames, on hageja ka selles väites viidanud kolmele kergendavale asjaolule.

Rikkumise lõpetamine

- 151 Mis puudutab rikkumise lõpetamist hageja poolt, siis tuleb märkida, et see ei ole kergendav asjaolu, mis õigustab trahvi vähendamist.
- 152 Nimelt nagu komisjon õigustatult märkis, näeb 2006. aasta suuniste punkti 29 esimene taane ette, et ehkki trahvi põhisummat võidakse vähendada, kui asjaomane ettevõtja esitab tõendid selle kohta, et ta lõpetas rikkumise kohe pärast komisjoni sekkumist, siis see „ei kehti salastatud kokkulepete või tegevuse kohta (eeskätt kartellide puhul)”. Lisaks piiratakse selle kergendava asjaolu kasutamist olukordadega, kui rikkumine lõpetati kohe pärast komisjoni esimesi sekkumisi. Hageja osales rikkumises kuni 8. septembrini 2003, samas kui kontrollid toimusid alles pärast seda kuupäeva, st 16. septembril 2003.

Veendumus, et rikkumine oli õiguspärane

- 153 2006. aasta suuniste punkti 29 viimase taande kohaselt võidakse „[t]rahvi põhisummat [...] vähendada, [...] kui konkurentsivastane tegevus oli lubatud või seda õhutati avaliku sektori poolt või õigusaktidega”.
- 154 Hageja väidab, et asjaolu, et komisjon oli teadlik rikkumisest ning sallis seda juba aastaid, tekitas hagejas õiguspärase veendumuse – mis oli küll ekslik –, et see tegevus oli õiguspärane. Lisaks ta üksnes vastas turu nõudlusele.

155 Sellega seoses rõhutas komisjon õigustatult, et tarnijaga kontaktis olev isik, näiteks komisjoni teenistuja, ei ole kolimisettevõtjate tegelik klient. Otsuse põhjenduses 264 märgib ta, et kolimise eest maksev ettevõtja või avalik institutsioon peab valima ühe kolimisettevõtja. Nimelt nõuavad valiku võimaldamiseks rida ettevõtjaid ja avalikke institutsioone, et esitataks mitu pakkumist. Järelikult tuleb tagasi lükata argumendid, et fiktiivseid pakkumisi tehti seetõttu, et need vastasid turu nõudlusele, või et need esitati alles pärast seda, kui klient oli teinud oma valiku.

156 Hageja ei saa seega viidata asjaolule, et institutsiooni teenistujad taotlesid fiktiivseid pakkumisi, sest hageja oleks pidanud teadma, et need taotlused ei saanud olla esitatud institutsioonide nimel või algatusel, sest need olid ilmselgelt vastuolus nende finantshuvidega. Nimelt oli nõue esitada kolm pakkumist mõeldud just minimaalse konkurentsi tagamiseks ja selle vältimiseks, et vaid üks kolimisettevõtja võiks ühepoolset määrata kolimise hinna.

157 Lisaks, isegi kui komisjonis töötavale isikule teada olevad faktid võiks omistada komisjonile kui institutsioonile, siis tuleb märkida, et pelk konkurentsivastasest tegevusest teadmine ei tähenda, et komisjon on seda tegevust vaikinisi „luba[nud] või [...] õhuta[nud]” 2006. aasta suuniste punkti 29 viimase taande tähenduses. Väidetavat tegevusetust ei saa nimelt samastada positiivse teoga, nagu lubamine või õhutamine.

158 Lõpuks ei tõendanud hageja, et komisjoni väidetav tegevusetus viis ta ka tegelikult veendumuseni, et hageja tegevus oli õiguspärane, või et see tegevusetus oli tekitanud nimetatud küsimuses segaduse. Nimelt on teenistuja kohustuse hankida mitu pakkumist majanduslik eesmärk üldteada. See ei ole pelk formaalsus, vaid viis tuvastada

kõige soodsam pakkumine. Seetõttu on konkurentsieeskirjade rikkumine fiktiivsete pakumiste puhul veelgi ilmsem, sest hoolikas ettevõtja ei saaks viidata õiguspärasele veendumusele, et see tegevus on õiguspärane.

- ¹⁵⁹ Igal juhul tuleb märkida, et hageja argumendid puudutavad üksnes fiktiivseid pakumisi. Need on aga ühe, keerulise ja vältava rikkumise üks kolmest osast, mis hõlmab ka kirjalikku kokkulepet hindade kohta ja kokkulepet komisjonitasude kohta.

Asjaolude vaidlustamata jätmine

- ¹⁶⁰ Erinevalt komisjoni 18. juuli 1996. aasta teatisest, mis käsitleb kaitset trahvide eest ja trahvide vähendamist kartellide puhul (EÜT C 207, lk 4), ei näe 2002. aasta koostööteatis ette trahvi vähendamist faktide sisulise õigsuse vaidlustamata jätmise alusel. Allied Arthur Pierre'i koostöö tõttu olid komisjonil juba tõendid, mis võimaldasid tal tuvastada rikkumine, ning hageja vaidlustamata jätmine ei lisanud mingit uut väärtust. Selles olukorras võis komisjon õigustatult järeldada, et hageja trahvi ei tulnud tema koostöö alusel vähendada.

- ¹⁶¹ Järelikult tuleb käesolev väide tagasi lükata.

4. Erakorralised asjaolud

a) Poolte argumendid

- ¹⁶² Teise võimalusena esitatud väidete raames viitab hageja sellele – nagu ka teise väite kolmandas osas ja kolmanda väite teises osas –, et tal puudus maksevõime.
- ¹⁶³ Komisjon viitab oma märkustele, mille ta esitas teise ja kolmanda väite raames.

b) Üldkohtu hinnang

- ¹⁶⁴ Tuleb meenutada, et käesoleva väite analüüsil võtab Üldkohus arvesse ka teise väite kolmandas osas ja kolmanda väite teises osas esitatud argumente. Hageja viitab seega sisuliselt oma suutmatusele maksta trahvi ja kaebab ebavõrdse kohtlemise üle Interdeaniga võrreldes.
- ¹⁶⁵ Mis puudutab esiteks hageja väidetavat maksevõime puudumist, siis tuleb märkida, et 2006. aasta suuniste punkti 35 alusel trahvi erandkorras vähendamiseks majandusraskuste tõttu peab peale taotluse esitamise olema täidetud ka kaks kumulatiivset tingimust: nimelt esiteks esinema ületamatu raskus maksta trahvi ja teiseks peab see toimuma „[t]eatavas sotsiaalses ja majanduslikus kontekstis”.

- 166 Esimese tingimusega seoses piirdus komisjon otsuse põhjenduses 632 märkusega, et „kuna trahv [...] vastab vaid 3,76% ettevõtja 2006. aasta kogukäibest, siis ei ole see oma laadilt suuteline seadma pöördumatult ohtu [hageja] majanduslikku elujõulisust”. Seetõttu järeltas komisjon, et esimene tingimus ei olnud täidetud.
- 167 Tuleb märkida, et see hinnang on abstraktne ega võta sugugi arvesse hageja konkreetset olukorda. Üksnes protsendi arvutamine sellest, kui suurt osa kujutab endast trahv ettevõtja kogukäibega võrreldes, ei saa iseenesest olla aluseks järeldusele, et see trahv ei suuda selle ettevõtja majanduslikku elujõulisust pöördumatult ohtu seada. Nimelt kui olukord oleks selline, oleks võimatu osundada konkreetseid lävesid 2006. aasta suuniste punkti 35 kohaldamiseks. Järelikult ei saa otsuse punktiga 632 põhjendada Ziegleri taotluse rahuldamata jätmist.
- 168 Mis puudutab teist tingimust, siis märkis komisjon otsuse põhjendustes 651 ja 655, et käesoleva juhtumi sotsiaalne ja majanduslik kontekst ei ole 2006. aasta suuniste punkti 35 tähenduses teatav ja et seetõttu tuleks tagasi lükata kõik taotlused selle punkti alusel trahvi vähendamiseks. Kuna hageja ei seadnud kahtluse alla järeldust, et teine tingimus on täitmata, siis võis komisjon tagasi lükata hageja argumendid trahvi vähendamiseks hageja majanduslike ja sotsiaalsete raskuste alusel.
- 169 Asjaolu, et see põhjendus on Interdeani olukorda käsitlevas osas, mitte aga Zieglerit käsitlevas osas, ei saa seda järeldust kahtluse alla seada. Nimelt ilmneb otsuse põhjenduste 651 ja 655 sõnastusest selgelt, et sealne järeldus kehtib ka hageja puhul.

- 170 Mis puudutab teiseks võrdse kohtlemise põhimõtte väidetavat rikkumist Interdeaniga võrreldes, siis tuleb märkida, et komisjon lükkas Interdeani poolt 2006. aasta suuniste punkti 35 alusel esitatud taotluse tagasi samal põhjusel kui hagejagi oma, st kuna puudus „teatav[...] sotsiaal[ne] ja majanduslik[...] kontekst[...]” (vt otsuse põhjendus 655). Sellega seoses ei esine seetõttu mingit erinevat kohtlemist.
- 171 Vastab tõele, et komisjon vähendas siiski Interdeani trahvi 2006. aasta suuniste punkti 37 alusel. Siiski ilmneb otsusest, et Interdeani olukord ja hageja olukord ei olnud võrreldavad. Sellega seoses piisab järeldusest, et hageja trahv oli oluliselt madalam tema kogukäibe 10% ülempiirist, samas kui Interdeani trahv oli enne vähendamist sellest ülempiirist oluliselt kõrgem.
- 172 Kolmandaks väidab hageja, et olukord halvenes pärast otsuse vastuvõtmist. Hageja tunnistas aga kohtuistungil otsesõnu, et otsuse vastuvõtmisele järgnenud sündmused ei suuda mõjutada otsuse õiguspärasust. Seetõttu tuleb see väide tagasi lükata.
- 173 Sellest tulenevalt tuleb hagi tervikuna jätta rahuldamata.

Kohtukulud

- 174 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna hageja on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud, kaasa arvatud ajutiste meetmete kohaldamise menetluse kohtukulud, vastavalt komisjoni nõuetele mõista välja hagejalt.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kaheksas koda)

otsustab:

- 1. Jätta hagi rahuldamata.**
- 2. Mõista kohtukulud, kaasa arvatud Üldkohtus ajutiste meetmete kohaldamise menetlusega seonduvad kohtukulud, välja Ziegler SA-lt.**

Papasavvas

Wahl

Dittrich

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 16. juunil 2011 Luxembourgis.

Allkirjad

Sisukord

| | |
|---|-----------|
| Asjaolud | II - 3515 |
| A – Hagi ese | II - 3515 |
| B – Hageja | II - 3516 |
| C – Haldusmenetlus | II - 3517 |
| D – Otsus | II - 3518 |
| Menetlus ja poolte nõuded | II - 3522 |
| Õiguslik käsitlus | II - 3524 |
| A – Otsuse tühistamiseks esitatud väited | II - 3524 |
| 1. Esimene väide, mille kohaselt on EÜ artikli 81 lõike 1 kohaldamiseks vajalike tingimuste hindamisel tehtud ilmsed kaalutusvead ja rikutud õigusnormi | II - 3524 |
| a) Poolte argumendid | II - 3524 |
| b) Üldkohtu hinnang | II - 3527 |
| Sissejuhatavad märkused | II - 3528 |
| Liikmesriikidevahelise kaubanduse märgatav mõjutamine | II - 3530 |
| – Piiriülene laad | II - 3531 |
| – 40 miljoni euro suurune lävi | II - 3532 |
| – 5% suurune lävi | II - 3534 |
| | II - 3565 |

| | | |
|-----|--|-----------|
| 2. | Teine väide, mis käsitleb EÜ artikli 81 lõike 1 elluviimisel tehtud ilmseid hindamisvigu ja õigusnormi rikkumisi | II - 3537 |
| | a) Poolte argumendid | II - 3537 |
| | b) Üldkohtu hinnang | II - 3538 |
| 3. | Kolmas väide, mis käsitleb põhjendamiskohustuse rikkumist | II - 3539 |
| | a) Poolte argumendid | II - 3539 |
| | b) Üldkohtu hinnang | II - 3540 |
| 4. | Neljas väide, mis käsitleb kaitseõiguste rikkumist | II - 3544 |
| | a) Poolte argumendid | II - 3545 |
| | b) Üldkohtu hinnang | II - 3545 |
| 5. | Viies väide, mis käsitleb kaitseõiguste rikkumist | II - 3547 |
| | a) Poolte argumendid | II - 3547 |
| | b) Üldkohtu hinnang | II - 3548 |
| B – | Trahvi tühistamist või vähendamist käsitlevad väited | II - 3552 |
| 1. | Kaubanduse ja konkurentsi märgatav mõjutamine | II - 3552 |
| | a) Poolte argumendid | II - 3552 |
| | b) Üldkohtu hinnang | II - 3552 |
| 2. | Raskus | II - 3553 |
| | a) Poolte argumendid | II - 3553 |
| | b) Üldkohtu hinnang | II - 3554 |
| 3. | Kergendavad asjaolud | II - 3557 |

ZIEGLER VS. KOMISJON

| | | |
|----|---|-----------|
| a) | Poolte argumendid | II - 3557 |
| b) | Üldkohtu hinnang | II - 3557 |
| | Rikkumise lõpetamine | II - 3558 |
| | Veendumus, et rikkumine oli õiguspärane | II - 3558 |
| | Asjaolude vaidlustamata jätmine | II - 3560 |
| 4. | Erakorralised asjaolud | II - 3561 |
| a) | Poolte argumendid | II - 3561 |
| b) | Üldkohtu hinnang | II - 3561 |
| | Kohtukulud | II - 3563 |